

Jakobina Accetto. Sonja Batista Lovc. Majda Golob Mareš. Klara Janez Pohl.
 Katarina Piskmajer Dešman. **Jožica Strašek**
 Katja Repič Vogelc. Majda Rutar Prijon. Nastja Sajovic. Marijana
 Vodopivec. Sonja Zdravnik Podlessek

Jožica Strašek

Novo mesto, 1914 – Ptuj, 2015

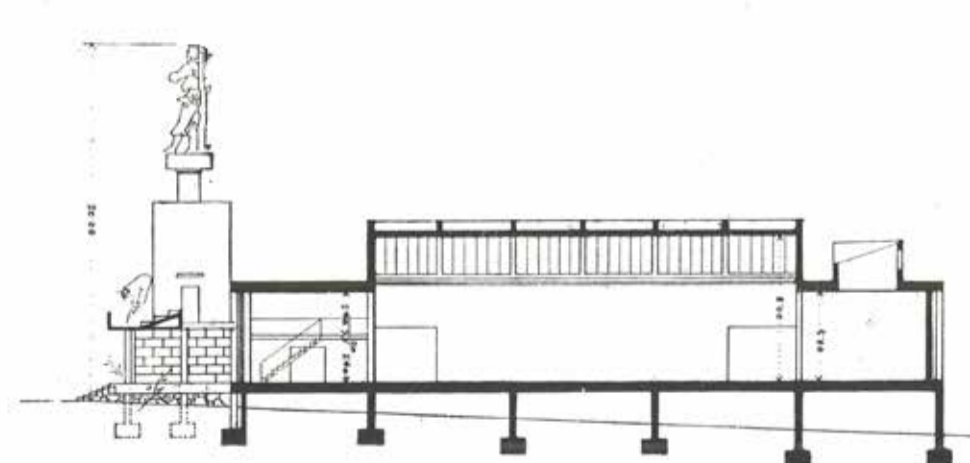
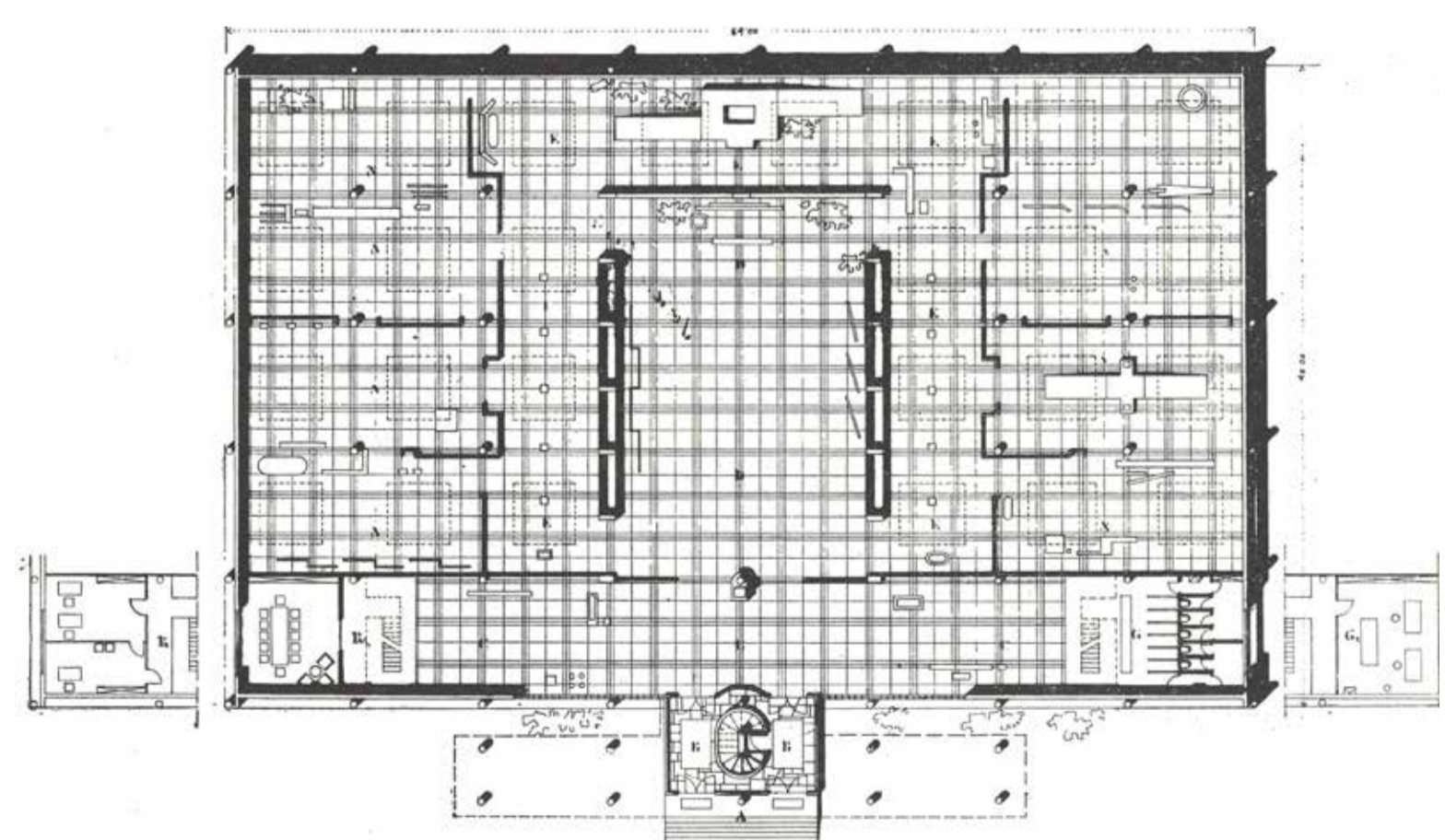
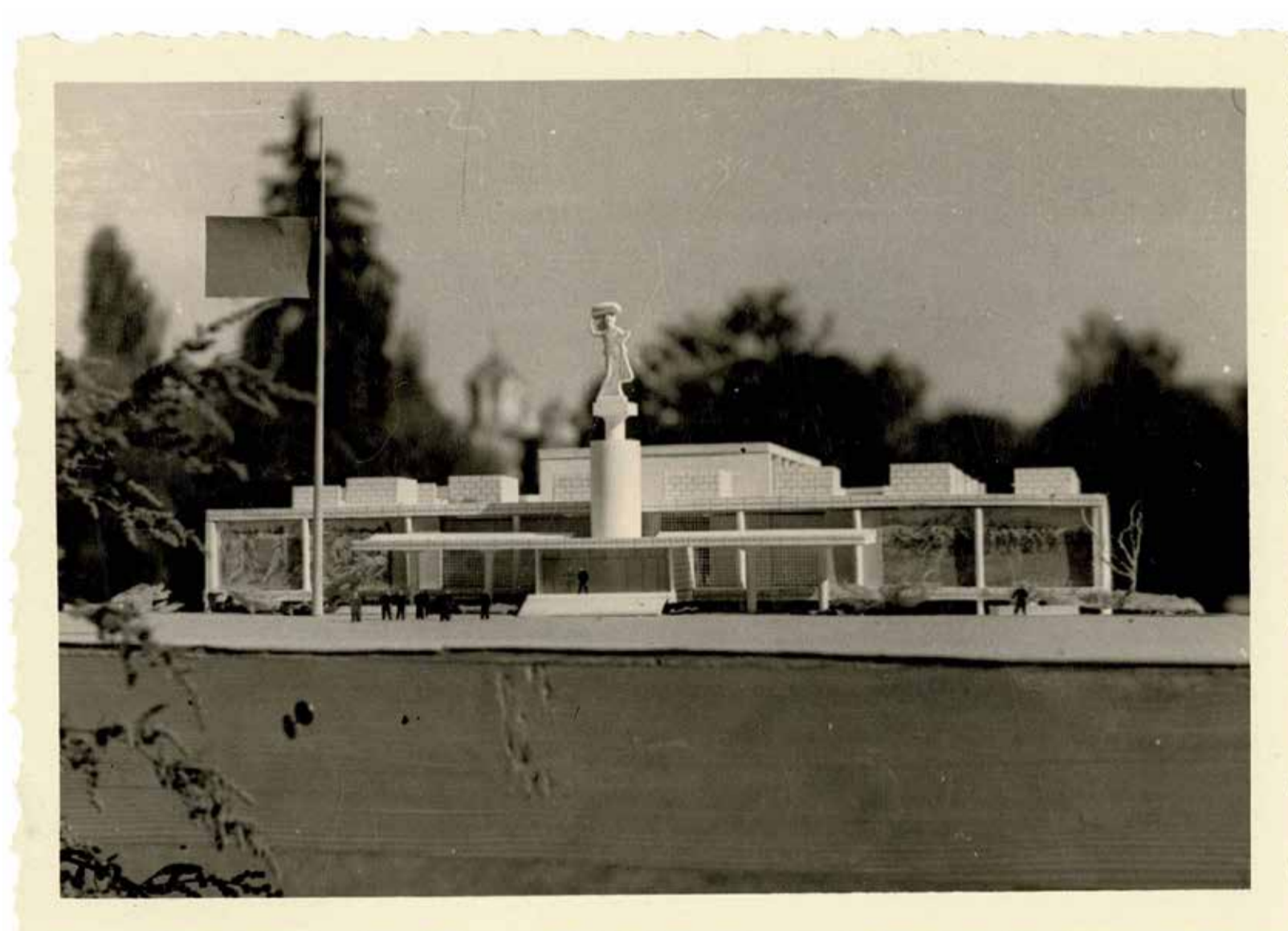

Jožefina (Jožica) Strašek Neysens je leta 1937 diplomirala iz matematike na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kar je bil za tedanji čas izjemen dosežek, saj je profesor Josip Plemelj v svoj seminar letno sprejel največ 10 slušateljev, po večini moškega spola. Ob poučevanju matematike na dveh realnih gimnazijah v Ljubljani se je leta 1942 vpisala še na študij arhitekture. Zaradi aktivizma, povezanega z NOB, so jo leta 1944 internirali v koncentracijsko taborišče Ravensbrück, iz katerega je ob koncu vojne s pogumom in odločnostjo pomagala pri vrnitvi 68 taboriščnic, za kar je prejela Medaljo zasluge za narod. Po okrevanju je učiteljstvo opustila in se posvetila študiju arhitekture pod mentorstvom profesorja Edvarda Ravnikarja, hkrati pa je kot vodja urbanističnega urada delala na oddelku za gradnje v ljubljanskem Mestnem ljudskem odboru. V obdobju med 1946 in 1951 je bila ena glavnih Ravnikarjevih sodelavk pri vrsti javnih natečajev. Zaradi izredne sposobnosti in znanja matematike, ki ji je dalo tehnično podlago za projektiranje, ji je takrat Ravnikar kot dekan že med študijem ponudil delo asistentke na arhitekturi, čemur se je zaradi želje po delovnih izkušnjah odpovedala. Po opravljeni diplomski letu 1951 pa je po dekretu Ministrstva za znanost in kulturo asistenturo na katedri za statiko arhitekturnega oddelka Tehniške visoke šole sprejela in s tem kot prva ženska po vojni postala asistentka na Fakulteti za arhitekturo. Leta 1952 je zaprosila za dveletni neplačani študijski dopust in odpotovala v Belgijo, kjer je v Antwerpnu nabirala delovne izkušnje v ateljeju arhitekta Leona Stynena, nato pa se naprej izpopolnjevala v arhitekturno-urbanistični skupini Groupe Alpha, ki je v letih 1948–1957 pripravljala osnutek urbanističnega načrta za Bruselj. Bila je tudi v skupini, ki je pripravljala razstavišče za svetovno razstavo EXPO 58' v Bruslju. Leta 1955 se je poročila z arhitektom Françoisom Neysensom in ostala v Belgiji, po njegovi smrti že leto pozneje pa se je preselila v Švico, kjer se je vrnila k poučevanju. Tam je do upokojitve leta 1979 učila matematiko in se šele leta 2004 vrnila v Slovenijo.

Jožefina (Jožica) Strašek graduated in mathematics from the Faculty of Arts at the University of Ljubljana in 1937, which was an exceptional achievement for the time, as Professor Josip Plemelj admitted a maximum of 10 students, mostly men, into his seminar each year. While teaching maths at two grammar schools in Ljubljana, she enrolled to study architecture in 1942. Due to her activism associated with the National Liberation War (NOB), she was interned in the Ravensbrück concentration camp in 1944, from which she courageously and determinedly led 68 fellow inmates home at the end of the war, earning the Medal of Merit for the Nation. After recovering, she abandoned teaching and devoted herself to the study of architecture under the guidance of Professor Edvard Ravnikar, while also working as the head of the urban planning office in the construction department of the Ljubljana Municipal People's Committee. Between 1946 and 1951, she was one of Ravnikar's main collaborators in a number of public competitions. Due to her exceptional talent and prior knowledge, especially in maths, which gave her a technical foundation for design, Ravnikar as dean, offered her a position as an assistant in architecture during her studies, which she declined due to a lack of work experience. After graduating in 1951, she accepted a position as an assistant in the Department of Architectural Statics at the Technical High School by decree of the Ministry of Science and Culture, making her the first woman to hold such a position at the Faculty of Architecture after the war. In 1952, she applied for a two-year leave of absence and travelled to Belgium, where she gained work experience in the studio of architect Leon Stynen in Antwerp, and further developed her skills in the architectural and urban planning group Groupe Alpha, which designed the city plan for Brussels between 1948 and 1957. She was also part of the team that prepared the exhibition grounds for the 1958 World's Fair in Brussels. In 1955, she married the architect François Neysens and stayed in Belgium, but after his death a year later, she moved to Switzerland, where she returned to teaching. Until her retirement in 1979, she taught maths in various places, including Zermatt, and returned to Slovenia in 2004.

● Dela (izbor) / Works (selection)

- Študija Muzeja Narodno osvobodilnega boja (NOB) / Study of the Museum of National Liberation War, Ljubljana, park Tivoli, 1947
- Natečajni projekt Centralne pošte / Competition project for the Central Post Office (sodelavka / collaborator of Edvard Ravnikar), Ljubljana, Masarykova ulica, 1947, prva nagrada, neizvedeno / 1st prize, not implemented
- Natečajni projekt Palače predsedstva vlade FLRJ v Beogradu / Competition project for the Palace of the Presidency of the Government of FLRJ in Belgrade (sodelavka / collaborator of Edvard Ravnikar), Beograd, 1947, tretja nagrada / 3rd prize
- Natečajni projekt palače Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije / Competition project for the Palace of the People's Assembly of the People's Republic of Slovenia (LRS) (sodelavka / collaborator of Edvard Ravnikar), Ljubljana, 1947–1951, prva nagrada, neizvedeno / 1st prize, not implemented
- Palais d'Oostende (sodelavka / collaborator of Leon Stynen), Oostende, Belgija, 1951–1953
- Sodelovanje pri projektiranju poslovnih stavb, stanovanj in dveh vrtnih mest s stanovanji za predstavnike delavskega razreda / Participation in the design of office buildings, residences, and two garden cities with housing for working-class representatives (sodelavka ateljeja / collaborator of the Leon Stynen studio), Antwerpen / Antwerp, Nizozemska, 1951–1953
- Sodelovanje v skupini / Participation in the group »Société de l'Exposition de Bruxelles 1958« za pripravo razstavišča / for the preparation of the EXPO 58' exhibition site, Bruselj / Brussels, Belgija, 1957

Zbornik oddelka za arhitekturo 1948

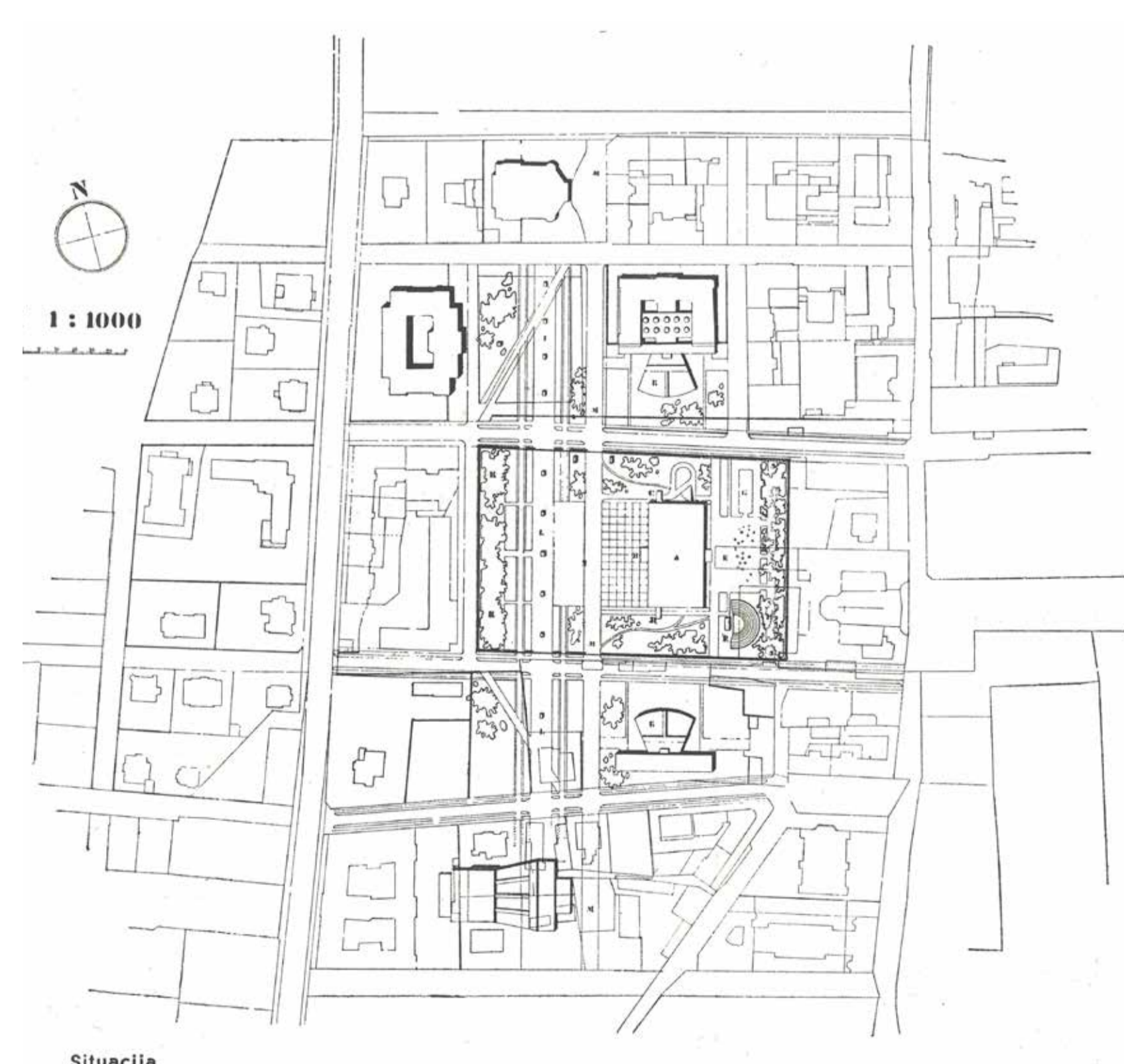
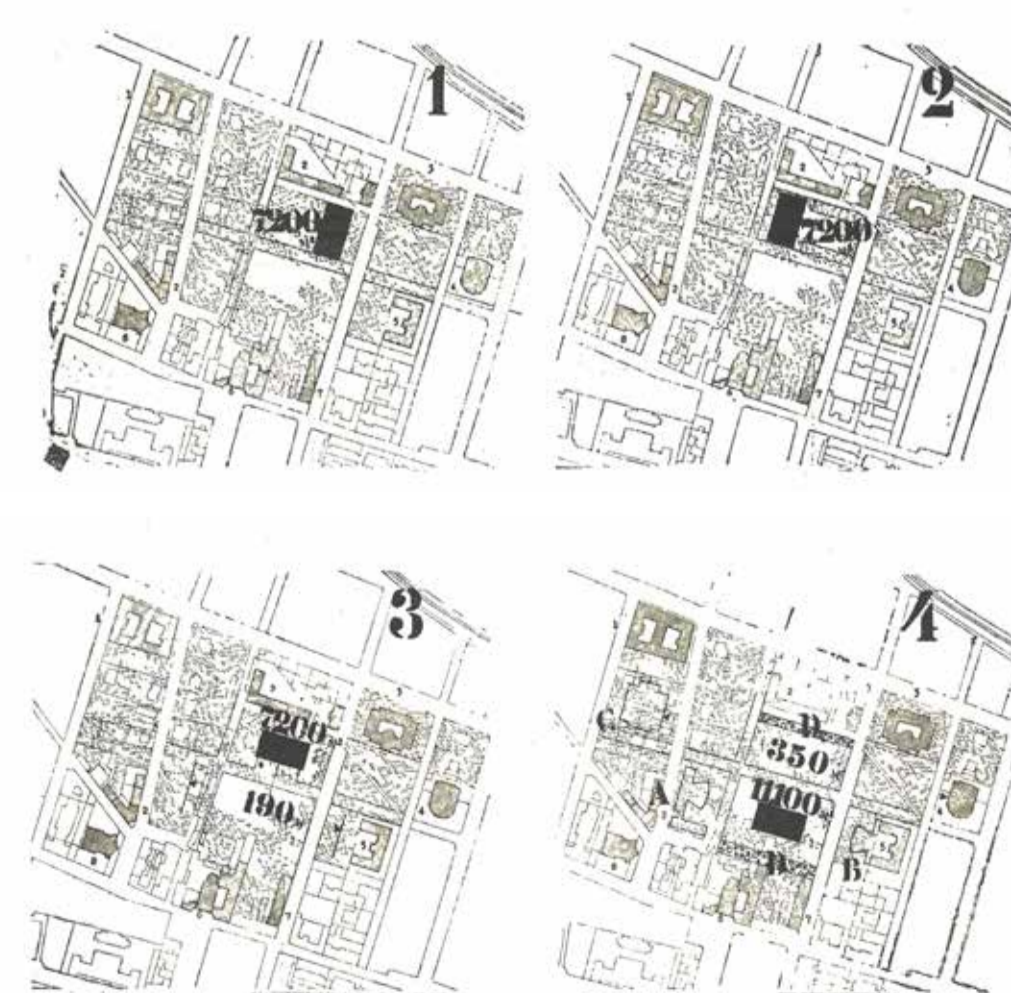
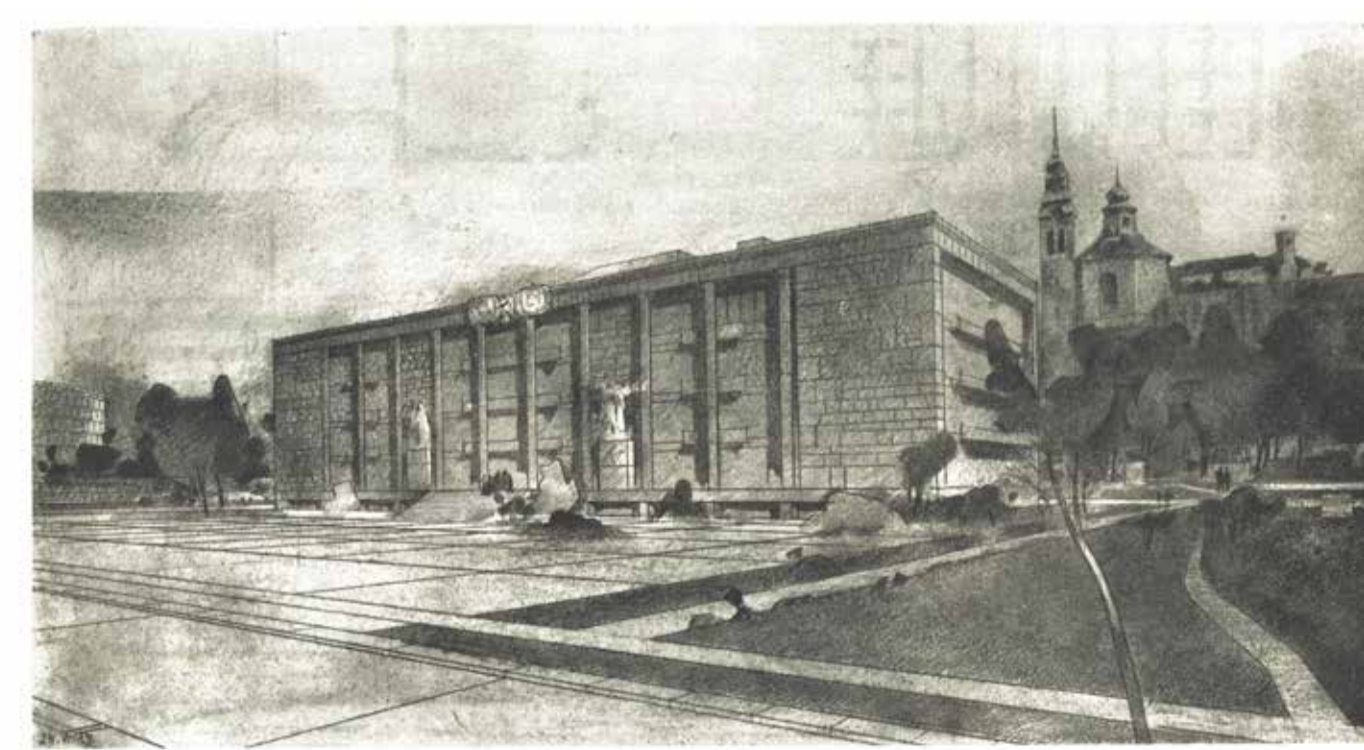

● Študija Muzeja NOB, Ljubljana, 1947

Jedro projekta je v parku Tivoli zasnovana široka pot, ki bi omogočala parade, večje prireditve in državne proslave, hkrati pa bi služila kot vsakodnevno sprehajališče. Vhod ob poti postavljenega muzeja bi prevzel funkcijo tribuna za 50.000 ljudi. Oblikovno je stavba podobna Ravnikarjevi Moderni galeriji, ki so jo gradili med 1940 in 1951. Nenavadno je, da je na projektu podpisana samostojno brez mentorja profesorja Ravnikarja.

● Natečaj za palačo skupščine Ljudske Republike Slovenije, Ljubljana, 1947

Ljudska skupščina je leta 1947 sprejela ustavo LRS in sledil je natečaj za palačo Ljudske skupščine. Straškova je po pridobljeni prvi nagradi v sodelovanju z Edvardom Ravnikarjem na natečaju naredila še sedem detajlnih študijskih variant, kar ji je bilo po vseh na Fakulteti za arhitekturo opravljenih izpitnih letu 1951 priznано kot diplomsko delo.

Zbornik oddelka za arhitekturo 1948

● Palais d'Oostende, Oostende, 1953

V letih 1951–1953 je arhitektka v biroju belgijskega arhitekta Leona J. Stynena sodelovala pri izvedbeni fazi gradnje sodobnega zdravilišča s kazinojem na obali Severnega morja. Zaupali so ji obsežne študije projektne in izvedbene dokumentacije, študije notranje opreme ter napeljave ogrevanja in vodovoda.

● Most Ponte Mondiale za EXPO 58', Bruselj, 1957

V Bruslju je bila leta 1958 svetovna razstava EXPO, kjer je arhitektka delovala v skupini »Société de l'Exposition de Bruxelles 1958«, ki je pripravljala prostore in infrastrukturo razstavišča. Še posebej je zaslužna za načrtovanje armiranobetonskega mostu Ponte Mondiale (odstranjen po koncu razstave).

Besedilo / Text: Hana Videmšek

Viri / Sources: Zasebni arhiv družine Strašek; Zbornik oddelka za arhitekturo na Univerzi v Ljubljani. 1946–1947 (ur. Marjan Mušič in France Ivanšek), Ljubljana 1948, str. 56–57, 60–63, 104–106.

V ospredje: slovenske arhitektke, gradbenice in oblikovalke